

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Hany Lojkáskové a soudců JUDr. Blaženy Škopkové a Mgr. Vladimíra Soukupa v právní věci žalobců a) Mgr. O. B. [redacted] narozené dne [redacted], bytem v [redacted] a b) H. J. B. [redacted], narozeného dne [redacted], bytem tamtéž, oba zastoupení JUDr. Davidem Karabcem, advokátem se sídlem v Praze 8, Na Stáži 1306/5, proti žalované Základní škole a Mateřské škole [redacted], IČO [redacted], se sídlem v [redacted], zastoupené Mgr. Petrem Škopkem, advokátem se sídlem v Rakovníku, Dukelských hrdinů 59/II., o ochranu osobnosti, o odvolání žalobců proti rozsudku Okresního soudu v Rakovníku ze dne 6. ledna 2017, č.j. 6 C 204/2015 – 145,

takto:

I. Rozsudek soudu I. stupně se potvrzuje.

II. Žalobkyně a) je povinna zaplatit žalované na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 5.519,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalované.

III. Žalobce b) je povinen zaplatit žalované na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 2.760,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalované.

Odůvodnění:

Ve shora označené věci se žalobci žalobou podanou u soudu I. stupně dne 3.11.2015 domáhali, aby žalované bylo uloženo 1) zaslat žalobci b) doporučeně na jeho adresu písemnou omluvu v tomto znění: „*Já níže podepsaná ředitelka Základní školy a Mateřské školy v [redacted], okr. [redacted], IČ: [redacted], se sídlem [redacted] se tímto omlouvám nezletilému H. J. B. [redacted] nar. [redacted], bytem [redacted] za nesprávný postup školy při individuální práci s žákem v součinnosti s osobami, které nejsou zaměstnanci školy dne 5.2.2013 spočívající v předvolání nezletilého do ředitelny ZS [redacted] bez vědomí a souhlasu jeho zákonného zástupce.*“ a za 2) zaslat žalobkyni a)

doporučeně na její adresu písemnou omluvu v tomto znění: „Já níže podepsaná ředitelka Základní školy a Mateřské školy v [redacted], okr. [redacted], IČ: [redacted], se sídlem [redacted] se tímto omlouvám matce nezletilého H. [redacted] J. [redacted] B. [redacted], nar. [redacted], bytem [redacted] paní Mgr. O. [redacted] B. [redacted], nar. [redacted], bytem [redacted], že jsem ji nedostatečně informovala o závažných skutečnostech, které vedly školu k podání oznámení na OSPOD MěU [redacted], jakož i za nesprávný postup školy při individuální práci s žákem v součinnosti s osobami, které nejsou zaměstnanci školy dne 5.2.2013 spočívající v předvolání nezletilého do ředitelny ZŠ [redacted] bez vědomí a souhlasu jeho zákonného zástupce.“

Podle žalobních tvrzení byla dne 5.2.2013 pro žáky 9. ročníku Základní a Mateřské školy v [redacted] (dále jen „ZŠ [redacted]“) uspořádána Policií ČR v prostorách školy přednáška o trestní odpovědnosti mladistvých. Po přednášce se žalobce b) na základě výzvy třídní učitelky dostavil do ředitelny, kde byl za přítomnosti tří příslušníků Policie ČR, ředitelky školy a třídní učitelky bez vědomí a souhlasu zákonného zástupce dále dotazován a byl s ním veden pohovor. Ředitelka školy zákonného zástupce nezletilého, tj. žalobkyni a), žádným způsobem o svém postupu vůči žalobci b) nevyrozuměla. V takovém postupu ředitelky ZŠ [redacted] a třídní učitelky žalobce b) žalobci spatřují porušení školského zákona neboť k takové individuální práci se žalobcem b) bylo třeba předchozího souhlasu žalobkyně a), jakožto jeho zákonného zástupce. Po pohovoru v ředitelně se u žalobce b) objevily psychosomatické obtíže spočívající v bolesti břicha, zimnice a celkové slabosti. Žalobce b) byl od 6.2.2013 do 11.2.2013 v ošetřující péči dětské lékařky MUDr. A. [redacted] E. [redacted] a byl uvolněn z výuky.

Dále ředitelka ZŠ [redacted] jednala protiprávně, když dne 7.2.2013 podala na žalobce b) prostřednictvím Městského úřadu [redacted] trestní oznámení pro trestný čin šikany, kterého se měl dopouštět vůči spolužákům, a to bez toho, aby o této skutečnosti informovala žalobkyni a). Jelikož byl nezletilý v domácím léčení, nebyl zjištěn jeho postoj k incidentu. Dne 8.2.2013 pak ředitelka ZŠ [redacted] zaslala ošetřující lékařce žalobce b) zprávu, v níž ji upozornila na jeho nevhodné jednání a podezření na šikanózní jednání vůči spolužákům. Z ambulantní zprávy PhDr. L. [redacted] M. [redacted], klinického psychologa, která provedla na žádost dětského lékaře psychologické vyšetření žalobce b), vyplynulo, že u něj nebyla zjištěna žádná patologie vývoje či porucha osobnosti. Rozhodnutím Policie ČR ze dne 19.6.2013, č.j. KRPS-73207-49/TČ-2013-011271 bylo podezření žalobce b) ze spáchání činu jinak trestného vydírání odloženo. Naopak to byl žalobce b), kdo byl v minulosti opakovaně fyzicky i psychicky napadán svými spolužáky ze ZŠ [redacted], což prokazují lékařské zprávy.

Dne 7.5.2013 podala žalobkyně a) stížnost na nesprávný úřední postup ředitelky ZŠ [redacted] České školní inspekci (dále jen „ČŠI“), kterou doplnila při osobním setkání v sídle Středočeského inspektorátu ČŠI dne 23.5.2013. Předmětem stížnosti bylo právě neinformování zákonného zástupce o závažných skutečnostech, které vedly školu k podání oznámení Odboru sociálně právní ochrany dětí Městského úřadu [redacted] dne 7.2.2013 a postup školy po skončení přednášky Policie ČR v ZŠ [redacted] dne 5.2.2013 se zaměřením na jednání se synem žalobkyně. ČŠI dospěla k závěru, že stížnost na nedostatečné informování zákonného zástupce žáka o závažných skutečnostech, které vedly školu k podání oznámení na Městský úřad [redacted], i na nesprávný úřední postup školy při individuální práci s žákem v součinnosti s osobami, které nejsou zaměstnanci, je důvodná. Pokud žalovaná toto stanovisko ČŠI napadá, měla podat vůči jejímu postupu námitku a následně stížnost k Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „Ministerstvo“), což neučinila. Zřizovatel žalované přijal dne 30.7.2013 nápravné opatření spočívající v odebrání osobního příplatku ředitelce ZŠ [redacted] do konce roku 2013. Pokud žalovaná odkazuje na stanovisko

Ministerstva ze dne 16.10.2013, pak toto bylo vydáno pouze na základě tvrzení jedné strany, není tak objektivní.

Ředitelka ZŠ [REDAKCE] se podle žalobců vůči nezletilému a jeho matce dopustila jednání, které je v rozporu se školským zákonem, což potvrzuje rozhodnutí ČŠI ze dne 12.6.2013. Ředitelka neoprávněně zasáhla do osobnostní sféry žalobce b), zejména do práva na jeho občanskou čest a lidskou důstojnost a do práva na soukromí žalobců, dále porušila ústavně zaručená základní práva žalobce b) na nedotknutelnost jeho soukromí (čl. 7 odst. 1 Listiny), na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života (10 odst. 2 Listiny a čl. 8 Úmluvy) a povinnost stanovenou v ust. § 21 odst. 1 písm. b) ve spojení s ust. § 21 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (dále jen „školský zákon“), když žalobkyni a) neinformovala o údajném závadném jednání jejího syna. Toto pochybení přiznala ředitelka školy i ČŠI, která v odůvodnění svého rozhodnutí uvedla, že ředitelka ZŠ [REDAKCE] připustila nedostatečné a neprokazatelné informování zákonného zástupce nezletilého o závažných skutečnostech, na základě kterých škola zaslala oznámení na Městský úřad [REDAKCE]. Rovněž k pohovoru s policisty v ředitelně ZŠ [REDAKCE] chyběl ředitelce souhlas zákonného zástupce žalobce b). Žalobkyně a) nebyla o takovém postupu školy vůči nezletilému dopředu informována a nikdy by s ním nesouhlasila.

Mezi protiprávním jednáním ředitelky a vzniklou nemajetkovou újmou existuje podle žalobců objektivní kauzální vztah, jelikož pokud by ředitelka neporušila své povinnosti vyplývající z § 21 a násl. školského zákona, jakož i školního řádu, nedošlo by k zásahu do osobnostních práv žalobce b) a jeho matky, žalobkyně a). Jednání, kterého se vůči žalobcům dopustila ředitelka, žalobci považují za velmi ponižující. Žalobkyně a) prožívala velký stres, strach o dítě, až propadla stavům těžké deprese a posttraumatickým stavům. Trpěla nespavostí, prožívala velkou bolest, trápení a utrpení, které si v sobě nese dodnes, ze života se jí i jejímu synovi v důsledku jednání ředitelky ZŠ [REDAKCE] stalo peklo. Žalobkyně je přesvědčena, že obraz žalobce b) jako problémového žáka byl uměle vytvořen ZŠ [REDAKCE], předtím ani potom problémovým nebyl. Kolektiv problémových žáků a spoluúčast třídní učitelky a ředitelky školy z něj problémového žáka udělaly. Podání trestního oznámení směřovalo pouze k likvidaci osobnosti žalobce b) a k zásahu do jeho osobnostní sféry.

Žalobci zaslali dne 3.6.2015 žádost o písemnou omluvu adresovanou ředitelce ZŠ [REDAKCE]. Obdrželi odpověď, že se ředitelka vůči žalobcům žádného protiprávního jednání nedopustila. Žalobci zaslali žalované ještě jednu výzvu k omluvě dne 6.7.2015, ředitelka ZŠ [REDAKCE] ovšem požadovanou písemnou omluvu ve lhůtě 30 dnů nezaslala.

Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvedla, že žalobkyně byla opakovaně o závažných výchovných problémech žalobce informována. Popřela, že by ředitelka ZŠ [REDAKCE] jednala v rozporu se školským zákonem či jiným předpisem, když žalobkyni neinformovala o skutečnostech, pro něž byl Městskému úřadu [REDAKCE] podán podnět ohledně žalobce b). Před podáním takového podnětu je na úvaze školy, aby z hlediska vhodnosti informovala zákonného zástupce, příp. informování rodiče ponechala na orgánu sociálně právní ochrany dětí. Obdobně není zakázáno podání podnětu školského zařízení orgánu sociálně-právní ochrany dětí bez předchozí součinnosti zákonného zástupce, aby tento orgán následně přijal vhodná opatření. V tomto případě dne 7.2.2013 nebylo „na nezletilého prostřednictvím OSPOD [REDAKCE] podáno trestní oznámení pro trestný čin šikany“, jak se uvádí v žalobě. Orgánu sociálně právní ochrany dětí bylo oznámeno, jakým závadným chováním se měl žalobce projevovat vůči některým dětem ve škole, příp. mimo školu; předání věci Okresnímu

státnímu zastupitelství v [REDAKCE] bylo rozhodnutím orgánu sociálně právní ochrany. Žalovaná o skutečnostech, jež vedly k podání oznámení orgánu sociálně právní ochrany, neinformovala žalobkyni a) v zájmu ochrany dětí poškozených jednáním žalobce b). Žalovaná neměla důvod poškozeným dětem nevěřit, že se žalobce b) vůči nim provinil jednáním, jež bylo následně prověřováno Policií ČR jako podezření ze spáchání činu jinak trestného.

Výsledek šetření ČŠI podle žalované není rozhodnutím ve smyslu správního řádu, jde o akt nepřezkoumatelný pro absenci odůvodnění, kdy je pouze konstatováno, že stížnost je v obou bodech důvodná. Žalovaná neměla právo opravného prostředku. Soud závěry tohoto sdělení nemůže být vázán. Navíc jsou závěry výsledku šetření ČŠI založeny na nesprávném právním posouzení. Nesprávnost šetření ČŠI je zřejmá také ze stanoviska odboru legislativy a exekutivního servisu Ministerstva, dle něhož není vyloučeno poskytnutí sociálně-právní ochrany dítěti bez vědomí rodičů. Ministerstvo současně poukázalo na skutečnost, že stanovisko ČŠI bylo mylné s tím, že pokud to bude žalovaná považovat za důležité, může podat stížnost na postup ČŠI. Zájemem žalované ovšem nebylo věc dále řešit; v té době ještě nebylo zřejmé, že žalobci budou chtít vyvolávat soudní spory.

Pokud se týká rozhovoru mezi policisty a žalobcem b) zaměřeném na prevenci kriminality dětí a mladistvých, který se uskutečnil v ředitelně školy za účasti ředitelky školy a třídní učitelky, nebyla podle žalované rovněž dána právní povinnost školy předem o takovém rozhovoru vyrozumět žalobkyni. Ani v případě tohoto skutku nelze tvrzení žalobců o údajné protiprávnosti jednání žalované prokázat výsledkem šetření ČŠI ze dne 12.6.2013, kterým soud nemůže být vázán. Ve stanovisku Ministerstva ze dne 16.10.2013 bylo řečeno, že za předpokladu, že byl předmětný rozhovor zaměřen na prevenci a na poskytnutí informací o trestním právu, jednalo se o záležitost, která se nevymyká běžnému výchovnému působení na žáka, bez ohledu na to, že poučení a poskytnutí informací bylo učiněno rovněž ze strany příslušníka Policie ČR za přítomnosti pedagogů. Žalobci byly při rozhovoru v ředitelně policisty vhodným způsobem předány preventivně výchovné informace za přítomnosti pedagogických pracovníků, kdy existoval předpoklad, že by žalobce mohl respektovat alespoň autoritu policistů, když toho není schopen u pedagogů. Účelem rozhovoru v žádném případě nebylo žalobce nějakým způsobem stresovat nebo mu přivodit psychickou újmu, jednalo se snahu - s ohledem na dosavadní výchovné problémy žalobce - na něj přiměřeně výchovně působit. Rozhovor s žalobcem proběhl naprosto standardně, pokud žalobkyně tvrdí, že na žalobce policisté zvýšili hlas, pak takové jednání by pedagogičtí pracovníci nepřipustili.

Žalovaná se neztotožňuje ani s tvrzením o existenci zásahu objektivně způsobilého vyvolat nemajetkovou újmu na straně žalobců. Jednání žalobce b), kdy nebyl schopen vnímat utrpení, které opakovaně působil jeho mladšímu spolužákovi, jeho osobnosti evidentně žádnou újmu nepřivodilo (stejně jako jednání vůči mladším spolužačkám na vlakové zastávce), těžko mu tak mohl přivodit újmu pohovor s policisty, kde jej nikdo neponižoval, fyzicky ani slovně neinzultoval. Dne 5.2.2013 poté, kdy došlo k rozhovoru v ředitelně školy v dopoledních hodinách, se žalobce bez jakýchkoli problémů dále účastnil výuky až do konce vyučování, do 14:40 hod., aniž by se u něj objevily jakékoli psychosomatické problémy (v hodině německého jazyka, která následovala po rozhovoru s policisty, se pokoušel vyrušovat a o přestávce mezi vyučovacími hodinami musel být napomínán). Pokud se po vyučování u žalobce nějaké psychosomatické potíže objevily, nestalo se tak v příčinné souvislosti s rozmluvou s policisty. Ostatně ani ze zprávy psycholožky PhDr. M. [REDAKCE] nevyplývá, že by osobnost žalobce byla otřesena a poznamenána právě touto rozmluvou s policisty. Dále je možné poukázat na skutečnost, že se žalobce aktivně zúčastnil školní akademie ZŠ [REDAKCE] dne 26.6.2013, kdy vystupoval s ostatními žáky na pódiu za účasti cca

200 lidí z řad žáků, pedagogů a rodičů. Pokud by žalovaný utrpěl nemajetkovou újmu, neměl důvod se vracet.

Žalovaná dále upozorňuje na to, že žalobci požádali žalovanou o omluvu dopisem ze dne 3.6.2015, tedy po více než 2 letech od údajného protiprávního jednání ředitelky ZŠ Šanov, resp. žalované. Přitom výsledek šetření ČSI, z něž žalobci dovozují protiprávnost jednání žalované, byl vydán již dne 12.6.2013. Existenci a případnou intenzitu tvrzených útrap je nutné posuzovat také s ohledem na naznačené časové hledisko.

Napadeným rozsudkem soud I. stupně výrokem I. zamítl žalobu na uložení povinnosti žalované do 1 měsíce od právní moci rozsudku zaslat žalobci a) doporučeně na adresu [redacted] písemnou omluvu v tomto znění: „Základní a Mateřská škola v [redacted], okres [redacted], IČ: [redacted], se sídlem [redacted], se tímto omlouvá nezletilému H. [redacted] J. [redacted] B. [redacted] nar. [redacted], bytem [redacted], za nesprávný postup školy při individuální práci s žákem v součinnosti s osobami, které nejsou zaměstnanci školy dne 5.2.2013 spočívající v předvolání nezletilého do ředitelny ZŠ [redacted] bez vědomí a souhlasu jeho zákonného zástupce.“, výrokem II. zamítl žalobu na určení povinnosti žalované do 1 měsíce od právní moci rozsudku zaslat žalobci a) doporučeně na adresu [redacted] písemnou omluvu v tomto znění: „Základní škola a Mateřská škola v [redacted], okres [redacted], IČ: [redacted], se sídlem [redacted] se tímto omlouvá matce nezletilého H. [redacted] J. [redacted] B. [redacted], nar. [redacted], bytem [redacted], paní Mgr. O. [redacted] B. [redacted], nar. [redacted] 6, bytem [redacted], že ji nedostatečně informovala o závažných skutečnostech, které vedly školu k podání oznámení na OSPOD, MěÚ [redacted], jakož i za nesprávný postup školy při individuální práci s žákem v součinnosti s osobami, které nejsou zaměstnanci školy dne 5.2.2013 spočívající v předvolání nezletilého do ředitelny ZŠ [redacted] bez vědomí a souhlasu jeho zákonného zástupce.“, výrokem III. pak uložil žalobci b) nahradit žalované náklady řízení ve výši 5.091,- Kč a výrokem IV. žalobkyni a) nahradit žalované náklady řízení ve výši 10.337,- Kč, oboje k rukám zástupce žalované Mgr. Petra Škopka do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Podle odůvodnění rozsudku soudu I. stupně vzal soud za svá skutková zjištění následující shodná tvrzení účastníků, tedy že dne 5.2.2013 byla pro žáky 9. ročníku ZŠ [redacted] uspořádána v prostorách školy přednáška o trestní odpovědnosti mladistvých za účasti příslušníků Policie ČR. Po této přednášce byl žalobce b) vyzván třídní učitelkou, aby se dostavil do ředitelny školy. Zde byl žalobce b) znovu poučen o trestní odpovědnosti mladistvých v přítomnosti ředitelky, třídní učitelky a tří příslušníků Policie ČR. Dále ředitelka školy písemným oznámením ze dne 7.2.2013 sdělila Městskému úřadu [redacted], že: „Z několika stížností našich žáků bylo zjištěno, že žák 9. ročníku, H. [redacted] B. [redacted], jim měl podle těchto dětí ubližovat různým způsobem, za nejvážnější lze považovat, že si měl sedat nahý se staženými kalhotami na malá děvčata nebo nutit mladší spolužáky, aby mu strkali hlavu mezi nohy. To se mělo odehrávat jak zde ve škole, tak v prostoru vlakové zastávky v [redacted]. Celá záležitost je velmi citlivá, domníváme se, pokud jsou informace pravdivé, že se jedná o typický případ šikanování. Děti jsou vystrašené, nechťejí o tom mluvit, doma se o tom zmínily jen některé, bojí se chodit do školy, říkají, že jim H. [redacted] vyhrožoval, dokonce mění výpovědi. Jeho stanovisko nebylo možné zjistit, protože je nemocný. V případě potřeby upřesnění nebo nejasností nás, prosím, kontaktujte. Dále bychom Vás poprosili o Vaše vyjádření k věci problémového chování některých žáků našeho 9. ročníku, které jsme Vám oznamovali dopisem ze 17. 12. 2012 a následně upomínali emailem.“ Skutečnosti v tomto oznámení uvedené nebyly předtím sděleny žalobkyni a).

Soud I. stupně dále vycházel z listinných důkazů, konkrétně pak usnesení Policie ČR SKPV [REDAKCE] ze dne 19.6.2013, z něhož bylo zjištěno, že byla odložena trestní věc podezření ze spáchání jinak trestného, neboť ve věci nešlo o podezření z činu jinak trestného a nebylo ani na místě věc vyřídit jinak. V odůvodnění usnesení je mj. uvedeno, že šetřením byly zjištěny výchovné problémy žalobce b) od jeho 8. ročníku, žalobkyně a) byla o situaci pravidelně informována. Žalobce b) dostal dne 24.1.2013 dvojku z chování pro pokračující problémy s dodržováním pravidel obecné lidské slušnosti a jednání, agresivní chování vůči spolužákům, učitelům, ubližování mladším dětem během přestávek, opakované agresivní narušování vyučování, vyvolávání konfliktů, neovládání emocí, poškozování cizího majetku. Z dopisu žalobkyně a) ze dne 5.5.2013 adresovaného ČŠI bylo zjištěno, že jím podala stížnost vůči ředitelce školy, třídní učitelce a zároveň zástupkyni ředitelky a učitelce. Předmětem stížnosti označila 1) neinformování zákonného zástupce o závažných skutečnostech, které vedly ZŠ [REDAKCE] k podání oznámení Městskému úřadu [REDAKCE] dne 7. 2. 2013 a 2) postup ZŠ [REDAKCE] po skončení přednášky Policie ČR v ZŠ [REDAKCE] dne 5. 2. 2013 se zaměřením na pohovor s žalobcem b). Dopisem ČŠI ze dne 12.6.2013 bylo žalobkyni a) sděleno, že stížnost je v obou bodech důvodná. Z dopisu žalované ze dne 22.11.2012 bylo zjištěno, že žalobkyně a) byla informována o udělení ředitelské důtky žalobci b). Z e-mailové komunikace mezi žalovanou a žalobkyní a) ze dnů 19.10.2012 a 16.1.2013 bylo zjištěno, že žalobkyně a) byla informována o chování žalobce b), které škola shledávala závadným. Z dopisu Ministerstva žalované bylo zjištěno, že podle ministerstva rozhovor zaměřený na prevenci a poskytnutí informací o trestním právu se nevymyká běžnému výchovnému působení na žáka bez ohledu na to, že bylo učiněno rovněž ze strany příslušníka Policie ČR za přítomnosti pedagogů. Ministerstvo má za to, že stanovisko ČŠI bylo mylné a poučilo žalovanou o možnosti podat stížnost na její postup.

Mezi účastníky toho řízení nebylo převážně sporu o skutkovém stavu věci, nýbrž o jeho právním posouzení. Podle právního názoru soudu I. stupně ani v jednom ze shora popsanych jednání žalované nelze spatřovat porušení ustanovení školského zákona, a tedy ani rozpor s objektivním právem. Z písemné zprávy ČŠI vyplývají sice opačné závěry, soud jimi však není vázán a sám zjištěný skutkový stav posoudil odlišně. Bylo prokázáno, že tehdy nezletilý žalobce b) měl v době předcházející incidentům ve škole výchovné problémy. Za situace, kdy žalovaná měla signály o možné šikaně spolužáků žalobcem b), nelze její postup (popsaný ve výroku I.) považovat za odporující školskému zákonu. Soud považuje jednání žalované naopak za naplnění zákonné povinnosti uložené jí v ust. § 29 odst. 1 školského zákona, kdy se při vzdělávání snažila vytvořit podmínky pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů, kterým případná šikana mladších spolužáků bezesporu je. Samotné vyzvání žáka, aby se dostavil do ředitelny školy, kde je v přítomnosti pedagogů, není ničím natolik výjimečným, aby o tom musel být předem informován jeho zákonný zástupce. Z provedeného dokazování navíc nebylo zjištěno, a ani to nebylo tvrzeno, že způsob (forma) předvolání do ředitelny by žalovaná, resp. její zaměstnanci, učinili takovým způsobem, který by byl způsobilý ponížit lidskou důstojnost žalobců.

V případě druhého vytýkaného skutku, který s prvním volně souvisí, se jednalo o zaslání oznámení o chování žalobce b) Městskému úřadu [REDAKCE]. Soudem I. stupně bylo zjištěno, že o výchovných problémech žalobce b) byla žalobkyně a) žalovanou během školního roku průběžně informována, ať emaily nebo v bezprostředně předcházejícím období oznámením o udělení ředitelské důtky. Ani v tomto případě tedy nebylo zjištěno, že by způsob (forma), jakým žalovaná informovala OSPOD [REDAKCE] o chování žalobce b), byl způsobilý ponížit lidskou důstojnost žalobkyně a).

Soud I. stupně proto uzavřel, že ani v jednom z popisovaných jednání žalované neshledal zásah, který by byl objektivně způsobilý vyvolat nemajetkovou újmu v morální integritě žalobců, a zároveň ani jedno z uvedených jednání žalované neposoudil jako protiprávní.

Podle ust. § 142 odst. 1 občanského soudního řádu (dále jen „o.s.ř.“) přiznal soud I. stupně právo na náhradu nákladů řízení úspěšné žalované. Náklady řízení jsou představovány odměnou advokáta ve výši 15.428,- Kč, které byly soudem I. stupně rozděleny podle toho, že se žalobkyně a) se domáhala ochrany osobnosti ve dvou případech a žalobce b) jen v jednom, v tomto poměru. Na žalobkyni a) připadla povinnost v rozsahu 67 % a na žalovaného b) v rozsahu 33 %. Lhůtu k zaplacení soud I. stupně stanovil v obecné parciční lhůtě.

Proti tomuto rozsudku (všem jeho výrokům) podali odvolání žalobci. Vytýkají soudu I. stupně, že v odůvodnění svého rozhodnutí blíže nezdůvodnil, z jakých důvodů nepovažuje za správný závěr rozhodnutí ČŠI ze dne 12.6.2013, která shledala jejich stížnost důvodnou. Žalobci jsou přesvědčeni, že v řízení před soudem I. stupně byla prokázána existence zásahu, který je objektivně způsobilý vyvolat nemajetkovou újmu, spočívající buď v porušení či jen v ohrožení osobnosti fyzické osoby v její fyzické a morální integritě, když protiprávním jednáním žalované bylo zasaženo do jejich lidské důstojnosti. Skutečnosti uvedené v písemném oznámení žalované ze dne 7.2.2013 Městskému úřadu [REDAKCE] se neprokázaly. Usnesením Policie ČR ze dne 19.6.2013 došlo k odložení trestní věci pro podezření ze spáchání činu jinak trestného, kterého se měl dopustit žalobce b). Jednání žalobce b) se tedy žádným způsobem neprokázalo, ačkoli soud I. stupně v odůvodnění svého rozhodnutí uvádí, že žalovaná postupovala správně, pokud plnila své zákonné povinnosti uložené jí v ust. § 29 odst. 1 školského zákona, když se při vzdělávání snažila vytvořit podmínky pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů, kterým případná šikana mladších spolužáků bezesporu je. Žalovaná si nezjistila názor žalobce b) na předmětnou záležitost a neinformovala o těchto závažných skutečnostech ani jeho zákonného zástupce. Soud I. stupně není vázán usnesením Policie ČR ze dne 19.6.2013, v odůvodnění svého rozhodnutí nevysvětlil, proč vzal za prokázány skutečnosti v tomto usnesení uvedené.

Žalobci jsou přesvědčeni, že soud I. stupně z navržených důkazů vybral a provedl pouze ty, které odůvodňují jeho závěr, že žalovaný neporušil žádné ustanovení školského zákona ani jiného právního předpisu. Žalovaná porušila povinnost stanovenou v ust. § 21 odst. 1 písm. b) ve spojení s ust. § 21 odst. 2 školského zákona, když žalobkyni neinformovala o údajném závažném jednání jejího syna vůči ostatním žákům ZŠ [REDAKCE]. Předmětné pochybení přiznala ředitelka ZŠ [REDAKCE] i ČŠI, která v odůvodnění svého rozhodnutí uvedla, že ředitelka ZŠ [REDAKCE] připustila nedostatečné a neprokazatelné informování zákonného zástupce nezletilého o závažných skutečnostech, na základě kterých škola zaslala oznámení na Městský úřad [REDAKCE].

Rovněž k pohovoru v ředitelně ZŠ [REDAKCE] neměla žalovaná souhlas žalobkyně a), což potvrzuje i rozhodnutí ČŠI ze dne 12.6.2013, která i v tomto v ohledu shledala stížnost žalobkyně důvodnou. Žalobce b) se do ředitelny musel dostavit po přednášce určené pro všechny žáky žalované, přičemž tento postup byl uplatněn ze strany žalované pouze vůči němu a v ředitelně nebyli přítomni pouze pedagogové, ale rovněž tři příslušníci policejního sboru. K takovéto individuální práci se žákem již žalovaná potřebovala souhlas zákonného zástupce, který jí ovšem nebyl žalobkyní udělen, a žalovaná tudíž jednala zcela svévolně. Soud I. stupně v odůvodnění svého rozhodnutí nezdůvodnil, z jakých důkazů vzal za prokázané, že tehdy nezletilý žalobce b) měl v době předcházející incidentům ve škole

výchovné problémy, přičemž tyto nevyplývají pouze ze stížností učitelů a zaměstnanců žalované, ale především z oznámení spolužáků.

Žalobci v řízení navrhli celou řadu důkazů, které vyvracejí závěr soudu I. stupně, že žalobce b) měl výchovné problémy. Soud I. stupně rovněž žádným způsobem nezdůvodnil, proč žalobci navržené důkazy neprovedl a proč považuje jejich provedení za nadbytečné. V tomto ohledu je tedy rozhodnutí soudu I. stupně nepřezkoumatelné a jeho postupem došlo k porušení práva na spravedlivý proces.

Žalobci navrhli, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že žalobě vyhověl, nebo aby jej zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení.

Žalovaná se podle svého vyjádření k odvolání s napadeným rozhodnutím ztotožňuje. Měla dostatek indicií od žáků a pracovníků školy k tomu, aby věc předala OSPOD, jak ostatně vyplývá ze skutečností obsažených v odůvodnění usnesení Policie ČR ze dne 19.6.2013, jakož i z listinných důkazů navržených žalovanou. Žalovaná jednala ve snaze ochránit mladší a slabší poškozené žáky, kteří měli obavu z případné msty ze strany žalobce b). Bylo v zájmu těchto dětí, aby věc byla předána OSPOD jako specializovanému orgánu, aby zvolil další postup včetně vhodného informování zákonného zástupce. O oznámení žalované vůči Městskému úřadu [REDAKCE] ze dne 7.2.2013 se žalobkyně a) dozvěděla bezprostředně poté, co bylo toto oznámení Městskému úřadu [REDAKCE] doručeno a úřad s žalobkyní a) věc projednal.

Nelze se ztotožnit ani s námitkou žalobců, že by žalovaná musela mít souhlas od žalobkyně a) k tomu, aby mohl být žalobce b) pozván do ředitelny, kde se nacházeli příslušníci Policie ČR. Dle tvrzení samotných žalobců má zásah do osobnostních práv spočívat toliko ve výzvě k dostavení se do ředitelny, v níž byli přítomni vedle pedagogických pracovníků žalované také policisté. Taková výzva není zákonem podmíněna předchozím souhlasem zákonného zástupce. Nebylo ani prokázáno, že tato výzva bez souhlasu by byla způsobila zapříčinit zásah do osobnostních práv žalobkyně a) a ani žalobce b).

Žalovaná navrhla, aby napadené rozhodnutí bylo potvrzeno a žalované byla přiznána plná náhrada nákladů odvolacího řízení.

Krajský soud v Praze jako soud odvolací po zjištění, že odvolání je přípustné, bylo podáno oprávněnou osobou, včas a obsahuje zákonem předvídané náležitosti (§ 201, § 202, § 204 odst. 1, § 205 o.s.ř.), přezkoumal rozsudek soudu I. stupně, jakož i řízení, které jeho vyhlášení předcházelo, podle ust. § 212, § 212a odst. 1, 3, 5 o.s.ř. a shledal odvolání nedůvodným.

Odvolací soud se zcela ztotožňuje se skutkovými zjištěními učiněnými soudem I. stupně, která jsou pro rozhodnutí této věci relevantní, přičemž některá ze skutkových zjištění, je třeba považovat za stěžejní. Především, že dne 5.2.2013 se v prostorách ZŠ [REDAKCE] konala přednáška o trestní odpovědnosti mladistvých, kdy po této přednášce byl žalobce b) vyzván třídní učitelkou, aby se dostavil do ředitelny, kde s ním s ohledem na jeho výchovné problémy byl individuálně proveden pohovor za účasti tří příslušníků Policie ČR. Dne 7.2.2013 zaslala ředitelka ZŠ [REDAKCE] písemné oznámení Městskému úřadu v [REDAKCE], v němž upozornila na závadové chování žalobce b) vůči několika ostatním žákům ZŠ [REDAKCE]. Žalobkyně a) nedala předem souhlas k pohovoru s žalobcem b) dne 5.2.2013 a nebyla informována o skutečnostech uvedených v písemném oznámení ředitelky ZŠ [REDAKCE] ze dne 7.2.2013,

nicméně před tím byla na výchovné problémy žalobce b) upozorňována několikrát. Na základě žádosti matky přezkoumala ČŠI postup ZŠ [REDAKCE] a podle vyjádření ze dne 12.6.2013 byla shledána stížnost matky důvodnou jak ohledně toho, že nebyla předem informována o skutečnostech uvedených v písemném oznámení ze dne 7.2.2013, které ředitelka ZŠ [REDAKCE] zaslala Městskému úřadu [REDAKCE], a dále, že ZŠ [REDAKCE] postupovala nesprávně při individuální práci s žalobcem b) v součinnosti s osobami, které nejsou zaměstnanci školy. Na základě tohoto stanoviska ČŠI a vlastních šetření byl ředitelce ZŠ [REDAKCE] zřizovatelem dočasně odebrán osobní příplatek. Podle stanoviska Ministerstva bylo stanovisko ČŠI mylné, neboť rozhovor zaměřený na prevenci a poskytnutí informací o trestním právu se nevymyká běžnému výchovnému působení na žáka, bez ohledu na to, že bylo toto poučení dáno příslušníky Policie ČR za přítomnosti pedagogů. Pokud se týká oznamovací povinnosti žalované vůči žalobkyni a), je podle stanoviska Ministerstva možné poskytnutí právní ochrany dítěti bez vědomí rodičů, přičemž záleží na odborném posouzení poskytovatele této ochrany, který přihlíží k charakteru problémů dítěte. Usnesením Policie ČR ze dne 19.6.2013 bylo odloženo trestní stíhání žalobce b), přičemž policejní orgán dospěl k závěru, že popsany skutek není činem jinak trestným. Provedl ve věci výslech několika spolužáků žalobce b), kteří potvrdili závadové jednání žalobce b) jak vůči nim, tak vůči ostatním spolužákům, v tom směru, v jakém bylo podáváno žalovanou oznámení na Městský úřad [REDAKCE].

Soud I. stupně zjištěný skutkový stav správně posoudil za použití § 3028 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, dle zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, platného do 31. 12. 2013 (dále jen „obč. zák.“), neboť k tvrzenému porušení osobnostních práv žalobců mělo dojít za účinnosti tohoto právního předpisu, a dospěl i ke správným závěrům právním.

Podle ust. § 11 odst. 1 obč. zák. má fyzická osoba právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy.

Podle ust. § 13 odst. 1 obč. zák. má fyzická osoba zejména právo se domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněných zásahů do práva na ochranu její osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů a aby mu bylo dáno přiměřené zadostiučinění.

Předmětem sporu žalobci učinila dva skutky, a to 1) že byl s žalobcem b) proveden pohovor za přítomnosti příslušníků Policie ČR a pedagogických pracovníků v ředitelně ZŠ [REDAKCE] bez předchozího souhlasu jeho zákonného zástupce, tedy žalobkyně a), a 2) že žalobkyně a) nebyla předem informována o skutečnostech, na jejichž základě bylo žalovanou podáno oznámení na Městský úřad [REDAKCE]. V těchto skutcích žalobci shledávají porušení povinností žalované, na jejichž základě došlo k zásahu do jejich osobnostních práv.

Ke vzniku občanskoprávních sankcí za nemajetkovou újmu způsobenou zásahem do osobnosti fyzické osoby musí být jako předpoklad odpovědnosti splněna podmínka existence zásahu objektivně způsobitého vyvolat nemajetkovou újmu spočívající buď v porušení, nebo jen ohrožení osobnosti fyzické osoby v její fyzické a morální integritě. Tento zásah musí být neoprávněný (protiprávní) a musí zde být zjištěna existence příčinné souvislosti mezi takovým zásahem a neoprávněností (protiprávností) zásahu. Neoprávněným zásahem je zásah do osobnosti fyzické osoby, který je v rozporu s objektivním právem, tj. s právním řádem. Vlastní zásah je nutno hodnotit vždy objektivně s přihlédnutím ke konkrétní situaci, za které k neoprávněnému zásahu došlo (tzv. konkrétní uplatnění objektivního kritéria), jakož i k osobě postižené fyzické osoby (tzv. diferencované uplatnění objektivního kritéria). Uplatnění konkrétního a diferencovaného objektivního hodnocení znamená, že o snížení důstojnosti

postižené fyzické osoby či její vážnosti ve společnosti ve značné míře půjde pouze tam, kde za konkrétní situace, za které k neoprávněnému zásahu do osobnosti fyzické osoby došlo, jakož i s přihlédnutím k dotčené fyzické osobě, lze spolehlivě dovodit, že by nastalou nemajetkovou újmu vzhledem k intenzitě a trvání nepříznivého následku spočívajícího ve snížení její důstojnosti či vážnosti ve společnosti, pociťovala jako závažnou zpravidla každá fyzická osoba nacházející se na místě a v postavení postižené fyzické osoby. U zásahů do cti je třeba uznat za důvod vylučující neoprávněnost difamačních, znevažujících výroků, jestliže k zásahu do cti došlo v rámci přiměřeného hájení chráněných zájmů, ať vlastních, cizích, či veřejných, při výkonu zákonem stanoveného subjektivního práva nebo plnění zákonem uložené právní povinnosti. I v těchto případech je ovšem třeba dbát o uplatnění a respektování principu společenské adekvátnosti (srov. např. Karel Knap, Jiří Švestka a kol.: Ochrana osobnosti podle občanského práva, Linde Praha, a.s. 2004, str. 314 až 320).

Soud I. stupně při právním hodnocení zjištěného skutkového stavu postupoval zcela správně a v souladu s konstantní judikaturou, na niž v odůvodnění rozhodnutí i odkázal, když dovodil, že ani v jednom ze skutků neshledal takový zásah do morální integrity žalobců, který by byl schopen vyvolat nemajetkovou újmu, a zároveň ani jeden ze skutků neshledal protiprávním. S těmito závěry soudu I. stupně se odvolací soud ztotožňuje.

Žalovaná svým jednáním, ať již se jedná o skutek shora uvedený pod bodem 1) nebo na něj navazující skutek pod bodem 2), neporušila žádnou povinnost danou jí právním řádem. Žalobci sice namítají, že jednáním žalované došlo k porušení § 21 odst. 1 písm. b) ve spojení s odst. 2 školského zákona, který ukládá školskému zařízení poskytovat informace o průběhu a výsledcích vzdělávání žákům, jakož i jejich zákonným zástupcům, avšak odvolací soud má shodně se soudem I. stupně za to, že žalovaná svým postupem naopak jednala v intencích školského zákona, konkrétně jeho ust. § 29 odst. 1. Toto ustanovení ukládá žalované vytvářet podmínky pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů, pod něž bezesporu jednání žalobce b), tak jak bylo podrobně popsáno v usnesení Policie ČR ze dne 19.6.2013, podřadit lze. Pokud žalovaná předvolala žalobce b) do ředitelny na pohovor za přítomnosti příslušníků Policie ČR bez předchozího souhlasu jeho zákonného zástupce, učinila tak naprosto vhodně a adekvátně situaci, zvláště když žádné z předchozích opatření nevedlo k nápravě výchovných problémů žalobce b), a to i když o předchozích výchovných problémech žalobce b) byla žalobkyně a) žalovanou prokazatelně informována. Navíc pokud by žalobci byli informováni o záměru pohovoru s Policí ČR, jakož i o zaslání oznámení na Městský úřad [redacted] předem, mohlo by to zamezit účelnému využití těchto prostředků k nápravě a ochraně spolužáků žalobce b), kteří byli jeho chováním ohrožováni.

V řízení bylo beze vší pochybnosti prokázáno, že po dobu studia na ZŠ [redacted] se žalobce b) choval nevhodně jak k učitelům, tak ke svým spolužákům, o čemž byla žalobkyně a) pravidelně informována. Podstatná pro toto řízení je přitom právě doba, kdy žalobce b) byl žákem ZŠ [redacted], zejména jeho výchovné problémy, které vedly k postupu ředitelky ZŠ [redacted], jenž je žalobou napadán. Pokud žalobci předložili listiny, které se tohoto období netýkají, soud I. stupně nepochybil, když jimi důkaz neprovedl.

K námitce žalobců, že soud I. stupně dostatečně nezdůvodnil, proč se odchýlil od závěrů ČŠI stran protiprávnosti jednání žalované, je třeba uvést, že soud I. stupně naopak v odůvodnění svého rozhodnutí správně uvedl, že není závěry ČŠI vázán a skutkový stav, tak jej zjistil, posoudil odlišně, neboť provedl jeho širší a komplexnější posouzení. Jako listinný důkaz soud I. stupně provedl též usnesení Policie ČR ze dne 19.6.2013, v jehož odůvodnění bylo podrobně popsáno závadové chování žalobce b), a závěry v tomto usnesení obsažené pro

zjištění skutkového stavu věci použil, neboť Policie ČR provedla výsledky několika spolužáků žalobce b), kteří jeho závadové chování, tak jak bylo popsáno v oznámení žalované Městskému úřadu ze dne 7.2.2013, potvrdili. Policejní orgán toto závadové chování žalobce b) (tedy to, že se skutky, pro které bylo trestní oznámení podáno, skutečně staly) zjistil dostatečně, byť dospěl k závěru, že nejde o podezření z činu jinak trestného a věc odložil.

Nadto odvolací soud shledal i další důvody, pro které by nebylo možno žalobě vyhovět. Jak správně uvedla žalovaná, od posuzovaných skutků uběhlo před zahájením tohoto řízení více než 2,5 roku. Žalobci se přitom domáhají morálního zadostiučinění ve formě omluvy. Tato forma zadostiučinění sleduje cíl přiměřeně, tj. s ohledem na všechny okolnosti konkrétního případu v co nejúčinnější míře vyvážit a zmírnit nepříznivý následek neoprávněného zásahu, tj. nemajetkovou újmu vzniklou na osobnosti fyzické osoby. Soudní praxe přitom vychází při určení přiměřenosti morálního zadostiučinění z toho, že soud vezme v úvahu jak celkovou povahu, tak i jednotlivé okolnosti konkrétního případu. Ústavní soud v nálezu ze dne 18.2.2004, sp. zn. III. ÚS 281/03, mj. konstatoval, že „v řízení o ochraně osobnosti je třeba postupovat tak, aby byl naplněn požadavek přiměřenosti soudem přiznaného zadostiučinění (§ 13 odst. 1 a 2 občanského zákoníku). Pokud forma morální satisfakce (omluvný dopis) již nemůže být totožná, příp. srovnatelná s formou, v jaké k zásahu do osobnostních práv dotčené osoby došlo (článek v periodiku), příp. mýjí-li se s ohledem na velký časový odstup daný (nepeněží) způsob satisfakce účinkem, pak zpravidla nezbyvá, než vzniklou nerovnováhu kompenzovat zadostiučiněním finančním.“ Právě s ohledem na kritérium přiměřenosti požadovaného zadostiučinění lze dospět k závěru, že omluva by již v tuto chvíli, po době, která od skutků jakož i jejich vyhodnocení ČŠI uplynula, neplnila svou satisfakční funkci. Navíc je s podivem, že pokud žalobci prožívali v souvislosti s jednáním žalované takové útrapy, jaké ve svých podáních popisují, netrvali by na omluvě okamžitě, nýbrž po takové době.

Dále je třeba přihlídnout i k zadostiučinění, k němuž si žalobci dopomohli svépomocí, a to podáním stížnosti na ČŠI, na základě jejíhož vyřízení bylo ředitelce ZŠ [REDAKCE] zřizovatelem školy dočasně odebráno osobní ohodnocení. Při rozhodování o přiměřeném zadostiučinění, které má být poskytnuto fyzické osobě za účelem reparace následků neoprávněného zásahu do jejích osobnostních práv, je třeba přihlídnout i k tomu, že jistou formu zadostiučinění na úkor zájmů škůdce si fakticky poskytl sám poškozený (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 31.1.2001, sp.zn. 30 Cdo 2971/2000). V daném případě má odvolací soud za to, že svépomoc žalobců vůči žalované, resp. ředitelce ZŠ [REDAKCE], byla dostatečná a přiměřená a je způsobilá zcela suplovat potřebu náhrady nemajetkové újmy žalobců.

Z výše uvedených důvodů odvolací soud rozsudek soudu I. stupně podle ust. § 219 o.s.ř. v celém rozsahu potvrdil, když pochybení neshledal ani v závislých nákladových výrocích III. a IV.

O nákladech odvolacího řízení rozhodl odvolací soud za použití ust. § 224 odst. 1 o.s.ř. podle ust. § 142 odst. 1 o.s.ř. a přiznal v něm úspěšné žalované náhradu za odměnu advokáta za 2 úkony právní služby po 2.500,- Kč podle ust. § 7 bod 5. za použití ust. § 9 odst. 3 písm. d) AT (vyjádření k odvolání a účast u jednání odvolacího soudu), 2 režijní paušály po 300,- Kč podle ust. § 13 odst. 3 AT, cestovné ve výši 642,- Kč za cestu Rakovník-Praha a zpět, náhradu za ztrátu času za 6 půlhodin ve výši 600,- Kč a 21% DPH podle ust. § 137 odst. 3 o.s.ř., celkem 8.279,- Kč. Povinnost k náhradě nákladů odvolacího řízení rozdělil odvolací soud shodně se soudem I. stupně podle počtu nároků mezi žalobce, a to tak, že žalobkyně a) je povinna uhradit žalované 67 % jejích nákladů odvolacího řízení, tj. 5.519,- Kč, a žalobce b) je

povinen uhradit žalované 33 % jejích nákladů odvolacího řízení, tj. 2.760,- Kč, a to v obecné pariční lhůtě (§ 160 odst. 1 o.s.ř.) k rukám právního zástupce žalované (§ 149 odst. 1 o.s.ř.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku je dovolání přípustné za předpokladu, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak; přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud. Dovolání lze podat do 2 měsíců ode dne doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

V Praze dne 4. října 2017

JUDr. Hana Lojčíková v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Jana Kazetská